

Մանգրամի Էփեար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ԻՔԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1867 ՅՈՒՆԻՍ 1 ԲԵՆԶԵԼՄՊԻՀ

ՆԻՄԵՐՈ 369

Մանգրամի Էփեար համար 6 եւնի 1867 թ. 300
հիւնի վերին, 1867 թ. 200 զ" օլա, 100 զ" օլա-
100 զ" օլա, 50 զ" օլա փաթեթներով 100 զ" օլա-
100 զ" օլա փաթեթներով 100 զ" օլա

Իւնիսթիտուտի վերին, 1867 թ. 200 զ" օլա, 100 զ" օլա-
100 զ" օլա, 50 զ" օլա փաթեթներով 100 զ" օլա-
100 զ" օլա փաթեթներով 100 զ" օլա

Մեքսիկոյ վերին, 1867 թ. 200 զ" օլա, 100 զ" օլա-
100 զ" օլա, 50 զ" օլա փաթեթներով 100 զ" օլա-
100 զ" օլա փաթեթներով 100 զ" օլա

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԵԿՐԱԳՐԱԿԵ

(Առաջին Համար)

Փարիս 11 յունիս սապահին սապաթ 11
վե 25 տաղըգասնտա .

Բուսիս իմբերատորու տիւնքի կիւն
կիթմիշ տիր . այրըմագտան էվէլ իթի իմ-
բերատորար ճան ու կէօնիւտէն պիր պիր-
լերինէ սարըլըպ էօբիւշմիւշէր տիր :

Բրուսիս գրալը ճուսմ կիւնիւ ավտէթ
իտէճէք տիր :

Նիւ-Եօրք 11 յունիս .

Էսքապէսո թարաֆընտան , Մաքսիմիլի-
եէնին մուհաքէմէսինէ պագըլըպ Նիւքմ օ-
լունմասը , պիր հարպ տիվանընա էմր ու ի-
հալէ գըլընմըլ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏՈՒՆԻԼԻՅԵՆԵ

« Չանն օլունուր քի , Չաթը հազը-
թի փատիշահինին ազիմէթի , մուգատ-
տէմ գարար վերիտիկի միսիլու ալաֆը-
րանկա յունիս 22 տէ օլմաեղպ , տահա
էվէլ Եանի յունիս 17 տէ վուգու պու-
լաճագ տըր :

« Հէր նէ հալ իսէ Չաթը Շահանէ ,
նին ազիմէթի իշին լազըմ կէլէն քեաֆ-
ֆէյի թէտարիքեաթ իսիթամ բէգիւր
օլուպ , վէ Չաթը հազըթի փատիշահի-
եի թուլոնա կէսթիւրէճէք օլան վարօ-
րուն իթինճի գօմանտանլըղ իշին , պիրի
Ֆրանսըղ , վէ իւշիւ Տալմաշիալը օլտուգ-
լարը հալտէ , տէօրթ նէֆէր գարբիտան
սէչիլիշ տիր :

« Պունտանտա գաթինագար , Ֆրանսըղ
սէֆիրի Մ . Պուրէ ճէնապլէրինտէն պաշ-
գա , ինկիլիզ սէֆարէթ խանէսինին Շարգ
լիսանլէրի իշին սէր քեաթիպ պուլունան
Մ . Մօր ճէնապլէրի , Չաթը հազըթի
Շահանէ իլէ Ֆրանսաեա , վէ պատէհու
ինկիլթէրաեա կիտէճէք օլուպ ինկիլթէրա
գրալիւսը հազըթի իշին Եանընտա Չա-

թը հազըթի թաճտարիյէ թէրճիւման-
լըղ իտէճէք տիր . միւսմալիլէյ Մ . Մօր
ճէնապլէրի պուլունտան ազտէմ ինկիլթէր-
րա գրալիւսը վէլի ահաը բրէնս տը
կալը հազըթի իշինին Տէր-սէատէթէ թէշ-
րիֆլէրինտէ , միւսարիլէյ հազըթի իշ-
րինէ տալի թէրճիւմանլըղ իթմիշ իտի . »

Էրու .

— Էթօալըն գալիւնճէ , հիւքիւմէ-
թի սէնիյէ թարաֆընտան , Օսմանլը
պանգասը իլէ Պօսիեթէթէ ժէնէրալ պան-
գասընտան 400 պին լիւրա իսթիգրազ օ-
լունմուշ տուր , մէգքիւր մէպլաղ էօ-
նիւմիւգտէքի յուլիս տանը պիրինտէ վա-
տէսի կէլիշ օլան Էսհամը Ումուսիեթ
Ֆայիլէրինին թէտիյէսինէ մախուս ի-
միշ :

— Նուպար բաշա հազըթի իշին , Մը-
սըր վալիի վալեաշանընա վերիլէն Ազիզ
իւնվանընը Ֆէրմանը ալիսինի ալտըգ-
տան սօնրա , տիւնքի կիւն փարիսէ ազի-
մէթ իթմիշէր տիր :

— Իրան շահը հազըթի իշին հէր նէ
գատար փարիսէ կիթմէեթէքէր տիր տէ-
լի սէօլէնմիշ իտի իսէտէ , Էվրօպա դա-
ղէթալէրինին գալիւնճէ պուլ խապէրտէ
Եանըլըղ օլմալը տըր , զիւրա միւսարի-
լէյ հազըթի իշինին թէշրիֆ իտէճէք-
լէրի թէքրարէն թէվաթուր պուլմագտա
տըր :

— . . . Միւսէլ իթ .

30 մայիս 1867 իզմիտ

6-7 սէնէտէն պէրու իզմիտին պիւ-
թիւն Եանաֆընա , Եանաֆ թէգքէրէսի
նամը իլէ իւշ պոյ թէգքէրէ վերիլի ի-
տի , օն զուրուշ ուսթալարա , Եէտի պու-
շուգ զուրուշ գալիւսարա , վէ պէշ զու-
րուշ չըրագլարա . աղնայըշա կէօրէ պու-
թէգքէրէ իզմիտտէն մաատէ պաշգա պիր
Եէրտէ վերիլմէգ իմիշ , վէ պուլ թէգքէրէ-

լէրտէն օլան հասըլաթ , իստանպուլտա Եա-
բըլան գալտըրըմարա խարճանըր իմիշ .
նիհայէթ պու սէնէյէ գատար իզմիտ Եա-
նաֆը մէգքիւր վերիլիեթի վերիլիտի . Ֆա-
գաթ Տէվէթ շիմտի վերիլիեթի Եէնի նի-
գամ իւզրէ հէր պիր ուֆագ թէֆէք
վերիլիեթի , Եանի իհթիսապ , Թահսիպ ,
թէլալիյէ , գանթարիյէ , վէ սայիրէ վեր-
կիլէրի պիր խամուր իտիպ , Էմաք իւզէ-
րինէ թագսիմ իթմիշ տիր , վէ օնա կէօ-
րէ թահսիլ օլունուր :

Պու կիւնլէրտէ բաշա հազըթի իշին
Եանաֆլարըն ուսթա պաշարընը վէ չա-
վուշարընը հուգուրունա չաղըրըպ , Եա-
նաֆ թէգքէրէսի ալմալարընը թէքիֆ
իտէր , օնլար տալի ճէվապ վերիլիեթի քի ,
հէրքէս քէնտի Եանաֆընը թօրաւսըն պիր
սէօզ ալըն , օնա կէօրէ պիր ճէվապ վեր-
մէքիլի սէօզ վերիլիեթի Ուսթա պաշարը
վէ չալուշարը քէնտի Եանաֆլարընա բա-
շա հազըթի իշինին պուլ թէքիֆին սէօյ-
լէտիլլէրինտէ , ճիւմէսի պիր աղըղ ճէ-
վապ իտէրլէր քի , իզմիտտէն Էվէլ Պը-
րուսա , Թէքիւր տաղը վէ սայիր թահսի-
րի Էմաք օլունան մահէլլէր Էկէր պու-
թարգ պիր վերիլի տալի վերիլիեթի իսէ ,
հազըրըղ պիզ տալի վերիլիեթի . շիմտիյէ
գատար պիզտէն պուլ իսմ իլէ պու վեր-
կի ալընըր իսէ , նէրէտէ պուլուն Էմրի
ալիսի Պու ճէվապը բէնճէմպիհ կիւնիւ
բաշա Էֆէնտիյէ վերիլի , ճիւմա կիւնիւ
պուլ իշին իւզէրինէ հիշ պիր սէօզ օլմագ .
ճիւմա իթմէսի կիւնիւ սաաթ 7 սուլարըն-
տա , գալթիյէ իլէ գուեուս ճու , վէ սա-
աթ ճը Եանաֆընըն հէրսիտէ մէրքէզէ չա-
ղըրըր , օրատա Եա փարա Եօգսա հապս
օլաճագլարընը պիլաիլիլլէր , վէ հասու օ-
լունլար . թէքրար գալթիյէլլէր Եինէ
Եանաֆլարա կէլիպ , Եա փարա Եօխսա
տիւքքեանլարը գարայըպ մէրքէզէ կիտէ-

Ճէքէրինի խապէր վերիւրէր . պուլազըր-
տընըն իւզէրինէ պիւթիւն շարըն էսնաֆ-
լարը անիտէ տիւք քեանլարընը գաբաեը պ
մէքէքէ կիտէրլէր , հապսիսանէ ալտըղը
գատար տօլար , զապթիյէ գօվուշլարը
տօլտուգտան մատտէ , թէրսանէ ափու-
սուենտա չօգլարը մէյտանտա գալըր . պիր
սաաթտան սօնրա հիշ պիր շէնէ գարար
վիթմէքսիղին , մահպէստէն չըգմալարը-
նա էմր օլունուր . ագչամ իւստիւ էս-
նաֆ թարսօթընտան բաշա էֆէնտիյէ
պիր գաշ քիշի կէօնտէրիլիպ , պիր ճէվապ
իսթէրլէր , վէ ճէվապ ալմատըգտան սօն-
րա տիւք քեանլարընը աչամաեաճաղարը
էօգրիւնիւ պէեան իտէրլէր . բաշա էֆէնտի
«իսթանպօրա թէլ վուրմուշու մ ճէվապ ալ-
մատըգտան սօնրա սիգէ ճէվապ վիթմէմ»
տէր , Պու սէպէպտէն տիւն ագչամա գա-
տար քեաֆֆէյի իզմիտ տիւք քեանլարը
գաբալը գալմըշ իտի , եանի ճիւմա իր-
թէսիտէն բազար իրթէսիտէ գատար ,
ճիւն ագչամ էսնաֆ պաշալը չաղըրըպ
թէմպիհ օլունուր քի , միւսթազիլ սա-
պահ տիւք քեանլար աչըմալը տըր տէյի ,
օնլարտա էսնաֆա սէյլէյիպ , պու սա-
պահ տիւք քեանլար աչըմըշ տըր . լաքին
կինէ պիլինմէգ քի պու ագճէ թէքար
իսթէնէճէքմի տիր . իշթէ պու քէյֆի-
եթի պիլտիկիմիզ գատար եապապիլտիք .

ՀԱՏՏԵՆ ԶԻԵԱՏԵ ԶԷՆԿԻՆԼԻՔ

Թէհի եերտէ իսթանպօլտա պէնկին-
իք պիթտի , Ֆազըրըգ ալէսսէվիյէ
հիւքմ իթմէքտէ տիր տէյի թէշէքքի օ-
լունմագտա տըր . զիրա , պաշգա միլէթ-
լէրի պիլմէյիզ , էմմա , միլէթիմիդտէ էյլէ
միւսթիֆլէր կէօրիւմէքտէ տիր քի , գու-
հուրա կէլէն իսրաֆլարընա , իսթիհզա-
քեարի պիր թապիր իլէ « Հատտէն զի-
եատէ պէնկինիք » իսթինի ճայիզ կէօրիւ-
րիւզ .

Ալէմ տաղը տէնիլէն մահէլտէ , հէր
սէնէ չօգլարըն կիտիպտէ , էնվայի իս-
րաֆլար իթտիքլէրինի , մէսէլա մուզի-
գալար չալտըրըպ , Փիշէնքլէր ալթարը-
տըղլարընը , վէ մահիյէլէր եագտըր-
տըղլարընը չօգ տէֆա իշիթմիշ իտիք ,
հալ պու քի հէր քէսէ պիր չալմ կէօս-
թէրմէք իշին օն պէշ եիկիրմի լիւրալը
պիր արապաեը մէյտանտէ աթէշէ վուր-
տուրուպտա եագտըրտըղլարընը իշիթմէ-
միշ իտիք . իշթէ պու տէֆա օնու տալի
իշիթմիշ օլտուղումուղտան , հէմ էհալի-
եէ խապէր վիթմէքլիյի , վէ հէմտէ էյլէ
գէնկին վաթլարը թէպրիք իթմէքլիյի
միւնասիպ կէօրիւնիւզ տիւր . Աշիքեար
կէօրիւնմէքտէ տիր քի , էյլէ գաթլար
պիւլիւք գաթլար տըրլար , հէր մէմէ-
քէթտէ նատիրէն պուլունուր , խու-
տուսիյէ իսթանպօլտա , շիւնքի թիմար-
խանէսի բէք ազ տըր :

Հիրալարընը պէյլէ աթէշէ եագան
քիմէսնէլէր , աճէպա պիզգաթ քէնտի-
լէրի , Ֆաթիլեալարը , մահէլլէլէրի ,
սէմթլէրի վէ մէմէքէթլէրի թէրպիյէսի
իշին , վէ հուգարա վէ պիշարէկեան ի-
շին , եագտըղլարը լիւրալար գատար լիւրա
սարֆ իթմիշէր մի տիր . պիզ պանի ի-
տէրիզ քի , հաշա . շիւնքի թաշիլի
ուլումու Ֆիւնուր վէ թէրպիյէ ի-
տէնլէրտէ էյլէ պուլտալըգլար ան-
ճագ միւսթէսնա օլարագ կէօրիւլէպի-
լիւ :

ՊԵՅՕՂԼՈՒ

Ազ չօգ հէր թարաֆտան հափտիս
վիթմէքտէ իքէն , Պէյօղու հագգընտա
միլէթճէ հիշ պիր հափտիս վիթմէթիկի-
միզ իշին պազըլար թէաճճիւպ իթմէք-
տէ , վէ սէպէպիլի սիւալ իյլէմէքտէտիր-
լէր :

Պէյօղուենուր միլէթճէ իշէրի , հէ-
ման տէյէպիլիլիզ քի էվլէլտէն պէրու
Ֆէնա հալտէ պուլունուր , վէ հալեա
տալի աճընաճագ պիր հալտէ պուլուն-
մագտա տըր :

Պէյօղուէա շիմտիքի հալիւշ մէսէլէ
վարտըր , պիրինճիսի էպիյէ քի , հալեա
գալիա իլէ քիլիսէ մէճիսի պէյնիտէ
պիր իթիկաճ հասը օլամատըղընտան ,
իճապը իճրասընա չալըլմագտա տըր .
Ֆագաթ , հէր նէ սուրէթ քէսպ իթմէ-
քիլիսէ սանտըղը օլ մատտէ եիւզիւնտէն
լա ագալ պին լիւրա զայպ իթմիշ օլաճագ
տըր , վէ պուլնա սէպէպ , միլէթտէ Ֆէյ-
լէսօֆլուգ թալաեան գաթլար օլուն-
լար տըր :

Իքինճիսի վարգապետ մէսէլէսի տիր ,
պազըլար խորէն վարգապետի իսթմէպ-
լէր , կէլմէսին տէրլէր , պաշգա պիր վար-
գապետ իսթմէրլէր , հալ պու քի իւշ ալ
սօնրա հէր գանդի վարգապետ կէլմիշ օլ-
սա , պին հալ ու հարէքէթտէ պուլուն-
նաճագլարընա պիզճէ շիւքէ եօգ տուր :

Իւշիւնճիւսիւ մէքթէպլէր մէսէլէսի
տիր , վէ պու մէսէլէսի պիզգաթ քէնտի-
միզ տալի տալիլ պուլունուր , վէ պու
կիւնլէրտէ իսէ , պազըլար պէյնիտէ
Ֆասլ ու գէմմ օլունմագտա օլտուղու-
մուղտան , պիրազ թաֆսիլաթա կիրմէք-
լիյի էլգէմիյէթտէն կէօրիւլիւզ :

Պիզ պուլտան տէօրթ սէնէ մուգատ-
տէմ Պէյօղու քիլիսէ մէճիսի ազասըն-
տան պուլունմամըզ միւնասէպէթիյէ ,
պիր պուլունուր սէնէ գատար մէքթէպլէ-
րինէ նէգարէթ իթմիշ իսէքտէ , բէք ազ
իսլահաթ իճրասընա միւլէսսէր օլապիլ-
միշ իտիք , շիւնքի պաշգա սէպէպլէր շէյ-
լէ տուրտուր , չօգ եէրտէ պուլունտու-
ղու կիպի , մէքթէպլէրինտէ տալի , պիր
գաշ իսմէն հօճալար վէ կառափարիշէր
վար տըր քի , ատէթա օլալարընը քէն-

տիլէրէ պիրէր մալիքեանէ սայտըղլարըն-
տան , քէյֆլէրինէ կիտէրլէր կէլիլլէր ,
իսթէտիքլէրի եօլտա օգուտուրար եա-
խաո իտարէ իտէրլէր , քիմսէյէ իթաաթ
իթմէպլէր , քիմսէտէն գօրգմաղար . մա-
զալաշ , պուլնարտան պիրիսինէ եօլ վէր-
տի"ն մի , Ֆէրտաար կիւնիւ արպէտաեը
գօրալըլար , քիլիսէ մէճիսի գօրգու-
տուրար , վէ թէքարէն իշէրինէ տէ-
վամ իտէրլէր , վէհասըլ պուլնար կէտիք-
լի կիպի տիրլէր . իշթէ պու սէպէպտէն ,
իսթանպօլտա բէք չօգ իսլահաթ վէ թէ-
պէտտիւլաթ միւլմին օլապիլիւր էմմա ,
Պէյօղու մէքթէպլէրինճէ իսլահաթ միւլմ-
քին օլամազ , վէ իշթէ պու սէպէպտէն
նաշի տիր քի , մէքթէպլէրէ սէնէվի եիւզ
պին դուրուշ մասրաֆ կիտէր , հալ պու
քի , պէշ սէնէտէ պէշ պին դուրուշուգ
մալիւմաթ թահալ իթմիշ օլտուղու հալ-
տէ պիր չըրազ չըգաճագ :

Շիմտիյէ գատար կէլիպ կիտէն քիլիսէ
մէճիսիլէրինի հէման քեաֆֆէյի , կէրշի
չօգ շէյլէրէ էլ աթմըշ , իտաալար վէ
նէֆտանիյէթլէր ուղղունտա ուղղամըշ
վէ չալմըշ իսէտէ , մէքթէպլէրտէն սար-
ֆը նաղար իյլէմիշ տիր , վէ պու գօր-
գուլարընա տալի պաշըլմա սէպէպ , եա-
էհալի թօրանըրտա քէնտուլի քէտտ ի-
տէրտէն , վէ եախաո էհալի քէնտուլի
մուխալիֆ օլան թաղըմին թարաֆըր
թուլարտա քէզալիք քէնտուլի մէմու-
րիյէթտէն չըգարըր էնտիշէ վէ միւլա-
հազասընտան իպարէթ պուլունմուշ
տուր :

Պու սէյլէտիկիմիզ հալլէր օ դատար
սահիհ տիրլէր քի , քէնտի մէվճուտիյէ-
թիմիզի պիլտիկիմիզ տէրէճէտէ պիլիւր վէ
իսպաթ իտէպիլիլիպ :

Պիզ պու հալլէրի րանա պիլտիկիմիզ-
տէն , տէօրթ սէնէտէն պէրու իշէրինէ
գարըլմատըգտան պաշգա , լազըրտըրընը
տալի իսանըմըգա ալմամագտա իքէն ,
Փրկիլ հոգաբարձուլիւնու ազալըղընա
թայիլն օլունտուղումուղա տալիլ սըր-
բազան Պատրիարք հայր թարաֆընտան
մէքթուպ ալտըղմըզ կիւն , պիզտէն պաշ-
գա տէօրթ նէֆէր գէվաթ իլէ , Պէյօղ-
լու թաղական խորհուրդու ազալըղընա
թայիլն գըլընտըղմըգա տալիլ տալի պիր
մէքթուպ ալմըշ , վէ մուվագաթ պիր
շէյ օլտուղու իշին հիւրմէթ վէ իթաաթ
իյլէմիշ իտիք :

Պիզ կիթտիկիմիզտէ , էվ վէլքի մու-
վագաթ մէճիսին եէտի սէքիզ ազալա-
լընտան տէօրթ պէշ նէֆէրի , պիր ու-
ֆագ սէպէպէ մէպին իսթիֆա իտիպ պիր
թարաֆա չէքիլտիքլէրինի , վէ պիզմ-
քէյֆիյէթի հալի բաթրիգիսանէյէ պիլ-
տիրտիքտէն սօնրա , օլտուգճա իտարէյէ
տէվամ իթմէքտէ պուլունտուղումուղու
տալի պէեան իտէրիզ :

Պէյօղու քիլիսէ մէճիսիլին իշէրի

բէք չօգ վէ բէք աղբը օլտուղունտան, վէ պէնիմ իսէ էօյլէ իշէրէ գարըմագ արգու վէ մէպատիմէ մուղայիր պուլունտուղունտան, պաշըմ մէքթէպլէրի տէր իւհտէ իթմէքլէյէ նիյէթ իթմիշ, վէ մէճիսէ տախի թագտիմիտէրէք, րէյլէրինի թահ. սիլ իյլէմիշ իտիմ:

Շունու տախի ունուլթմամ պիլտիր. մէյէ քի, պաշգա արգատուլարըմ տախի վար իտի:

Էվլէլէքի պիլիւք մէքթէպ երգըմիշ օլտուղունտան, էրքէք չօճուգլարըն քեաթ. ֆէսի, եանի 350 նէֆէրտէն գիեատէ օլտուղու հալտէ, Գըրնալուլա տէնիլէն հալաւը սագըլի վէ բիս մահէլտէ վագը օլան էսկի վէ միսկին պիր մէքթէպէ տօլտուլունուլ օլմաղին, սըմագտան վէ բիս. լէքտէն օթուրուլամաեաճաղը շէօյլէ տուր. սուն, խասսէթէն պիր տնօրէնի պուլուն. մանրպ, վէ սարա պիր մահէլտէ պուլունմար ճիհէթլէ, հէր կիւն կիտիպ կէ. լիպ նէպարէթ իտէն տախի օլամաեաճա. ղընտան, թագիթթիլէ տալան քէնտինէ պիր հալ ու հէյէթտէ պուլունմագտա իտի. հէլէ 30 նէֆէր գատար ուֆաճըգ գըզ չօճուգլարըն, մէգըլը մէքթէպին պիր ուֆաճըգ օտարընտա Գայսէրիլէ քասթըրմար կիպի եան եանա սըզըշը. ըրըրընը, վէ իշէրինտէ պիր քերականը պուլունմաղընտան, ախշամա գատար պօշ օթուրանլար պուլունտուղունու, վէ պիր թագըմ չօճուգլարըն եմէքլսանէլէր. տէ օթուրտուգլարըն կէօզլէրիմ իլէ կէօրմիւշ, վէ տիւշարը իսթիլըրապ օլմու. շում տուր. շէօյլէ քի պիր առէմ մէգըլը մէքթէպին հալ ու հէյէթթիլի թէսալ. վուր իյլէմէք իշին, Պալատտա վէ Բիրի. քաշատա պուլունտան օն օն պէշ սէնէ էվ վէ կէօրիւլէն Եհնուտի մէքթէպլէրինի տէր խաթըր իյլէմէլի տիր:

Պէլըլը «մեր»:

— Բաթրիթիսանէ վէ խասթախանէ մէսարիթաթընա միլէթին վարիտաթ վէ հասըլաթըր դաթէն քիֆայթ իթմէքտէ իքէն, շիմտիտէն սօնրա պիթթագի տա. հա զիեատէ արթաճաղընտան, էվգաթա տայիր Բաթրիթիսանէտէն իլմ ու խապէր ալանլարտան 40 ար դուրուշ ալընմագտա իքէն, պուլունտան պէօյլէ օնար դուրուշ զիեատէ ալընմարնա խառն ժողովտա գարար վէրիմիշ, վէ իճրասընա տախի պիր գաշ կիւնտէն պէրու միւպաշէրէթ օլունմուշ տուր, նասըլ քի աթիտէքի ի. լանը րէսմիտէն անլաշըլմագտա տոր:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՄԱՆՈՒՅՈՒՄ

Թայտնի է որ Պատրիարքարանի անցագ. րատան գրասենեակէն, «վագֆի իլմու. խապէրներ կը տրուին. եւ սովորապէս 40ական դուրուշ կառնուին՝ ինպատա ծախուց Ազգային հիւանդանոցի: Բայց ըստ որում ժամանակէ մը ի վեր է որ եր.

կերկու «իլմուխապէր» կը տրուի մի եւ նոյն կալուածքի համար, որուն մէկը Բ. Գրան կը ներկայանայ զոչան առնուել. լու, իսկ միւսը էվգաթին կը մատուցուի: Մինչեւ հիմա գոյան առնուելու համար տրուած «իլմուխապէրէն» ստակ չէր առնուեր, միայն «էվգաթին» ներկա. յանալիք «իլմուխապէրէն» 40 դուրուշ կառնուէր. ուստի խառն ժողովը Ազգա. յին ստիպողական ծախուց ալ նպատու մը ըլլալու նպատակաւ, որոշեց որ այսու. հետեւ գոչանի համար տրուելիք «իլմու. խապէրներէն» ալ տասնական դուրուշ առնուի: Ըսել է որ այսուհետեւ վագֆի իլմուխապէր, առնողը, պարտաւորեալ է ըստ որոյման խառն ժողովը 30 դուրուշ վճարել, որն որ արժան գատեցաւ հրա. տարակել ի տեղեկութիւն ժողովըրէան:

31 մայիս 1867. Կ. Պոլիս

Ի Պատրիարքարանի Հայոց.

— . . . Խմբագիր

Սոյն իրաւացի տեսութիւնս՝ իւրաքանչ. իւր անձանց արգար դատմանը նուիրելով, ձեր պատուական լրագրոյն մէկ անկեանը մէջ զետեղելուդ, բարեհաճ կամքերնիդ կը խնդրեմ:

Զմիւռնիա 1867 մայիս մէկէն երեսու. խանական ժողովոյն քուէարկութեամբ կաղ. մուած նոր Քաղաքական ժողովոյ անդամոց անունները ասոնք են.

- Թագուր էֆէնտի Սըվադըրեան
- Խաշատուր աղա Աղաջարեան
- Կարապետ աղա Շահինեան
- Ստեփան աղա Տէտէեան
- Պօղոս աղա Պէրկամալըրեան
- Սիմէօն աղա Վէմեան
- Յակոբ աղա Աղամանեան
- Մկրտիչ աղա Էքիզեան

Եթէ պաշտօնատարաց փոփոխութիւնը խաղաղութեան պատճառ է, Համակարծիքը ընտրելը՝ մի միայն օրի. նաւոր ճամբան է.

Իսկ եթէ ազգային ծանր պարտաւ. րութեանց՝ նեղութիւն է, Հազար փոփոխութիւն, բարեկամ, ստակ մը անգամ չարժէ. Վերջապէս բռնած ընթացքնիդ՝ աղբը բռնի քանդել է, Ասոր դարմանը ազգին օգուտը բնտոն. լով ի սէր զիմէն է. «Ապրիմ մեռնիմ ըսուած դաշտերու ծաղիկ. ներու նայեցէք»:

Նոյն եւ նման Զմիւռնիոյ երեսուխանա. կան ժողովեալ երբեմն կը ծնի եւ երբեմն ալ կը մեռնի, եւ ո՛ւր ուրեք ալ անդամոցը հրաժեշտը կը կարգացուի, անցեալ տարի Քաղաքական ժողովը լուծելով Երեսուխա. նական ժողովը նորը կազմելու տեղ՝ մեկէն ի մէկ ինքնընտր յանձնաժողով անունով պե. տութիւն մը կազմուեցաւ, եւ Սկանեանի հրատարակեալ ճառովը Քաղաքական ժող. վը մեռած եւ թաղուած հոշակեցաւ բոլոր Զմիւռնիոյ մէջ, եւ մօտ օրերս ալ կղերնե. րով եւ երեւելիներով խառն ժողովը մը ե. ղաւ յառաջնորդարանն՝ հոն թէ երեսուխան

եւ ոչ երեսուխաններ կային եւ տեսան որ իրենց ըրած որոշումները ազգին ընդհան. րութիւնը չի պիտի ընդունի, եւ որուն դէմ ալ ազգին մեծամասնութիւնը բողոքեց. «վարպետները» նայեցան որ այս հնարքովե ալ նպատակնուն չը հասան, հարկադրեցան Սահմանադրութեան հնազանդելու դէմը հաղ. նիլ, եւ որոնցմով նոր Քաղաքական ժողով մը կազմել, ձգելով հիմայ որ յուզեալ է ժո. ղովուրդ՝ ետքէն որոմ ցանկու եւ մէջեր. նին խտրութիւն ձգելու ժամանակը կայ ը. անով . . .

Այսօր երեսուխանութիւնը նորէն ծնունդ առաւ առանց Սահմանադրութեան նորոգ. ման, եւ անկէ ալ նոր Քաղաքական ժողով մը, որուն հակառակ Պօլսոյ Վարչութիւնը կը լուծուի, եւ Սահմանադրութիւնն ալ քըն. նութեան ներքեւ ըլլալուն ըստ տրամադ. րութեան սահմանադրութեան որ եւ իցէ ժողովները նորոգելը արգելքի տակ դրուած ըլլալով եւ Բ. Գրնէն ալ օտար Տէրութեանց հպատակ եւ կամ թարգման մը ազգային Քաղաքական գործոց ձեռնամուխ չըլլալու համար՝ կըսուի թէ հրամանագիրներ կան եւ զեր. Գանք հիմայ Զմիւռնիոյ բոլոր ժողո. վոց թէ կերպը եւ թէ գոյութիւնը եւ թէ վար. մունքը տղայական խաղալիք դարձած է, եւ կուսակցութեան հոգին մէջերնին տիրե. լով կամքի պատերազմ բացուած է, եւ եթէ երկնց պատերազմին համար նիւթ եւ թէ պաշար պակսելու ըլլայ, աղգային ստաց. ուածոց գոյութիւնը, իրենց կամաց կատար. մանը համար զոհ նուիրելու պատրաստ մթեր մըն է, վասն զի արձանի կուլ՝ վասն զի դպրոցի կուլ կայ՝ վասն զի մէկը իւր յաստ. ուածպաշտութիւնէ՝ եւ միւսը յուսումնականէ չարժեալ միշտ կը խաբեն, որպէս թէ ի բա. րեսրտութենէ ստիպեալ կը զոհուին ի սէր ազ. գիս, սուտ եւ կեղծ խարդախութիւն՝ բողոքը ետութեան գոռոզ գահաւարութիւններ են, ա. սոնք իրենց խոնարհողը կը բարձրացունեն ի. րենց հաւանութիւն չտուողը խորտակելու կաշխատին, ուրեմն փառաւորութէ ասոնցմով Զմիւռնիա՝ ինչու որ ունիս անհոգ «գլուխներ» ղեւտացի «կղերներ», եւ անխոհեմ «դաստի. արակներ», վասն զի վարձկաններ են, ի՞նչ հոգ, ի՞նչ փոյթ՝ եւ ի՞նչ խոհմութիւն, կղերէն ազօթք՝ ժողովուրդէն ամէն, իշխա. նէն հրաման՝ հասարակութենէն այո՛, դաս. տիարակներէ ալ անխոհեմ հարուած՝ հընա. զանդէ կուրօրէն այս ճարտար հնարքներուն մէջ . . .

Զմիւռնիա՝ արթնցիր եւ մի խաբուիր, եւ այս ազգակործան հանդէսին վարագոյրը բաց՝ եւ պիտի տեսնաս անցեալ դէպք մը նոյն եւ նման է քու օրերուդ մէջ եղածին պէս, 1844 ին Սիւնեաց ընկերութեան կը. ունեւորուն վախճանը դիտէ՝ հրդեհին մոխ. րոյն ներքեւը թաղուեցաւ, չէ թէ ընկերու. թեան կանոնները եղաւ նոյն խոռվու. թեանը պատճառ՝ այլ վատ հոգիներու խո. րամանկութիւնը, դարձեալ խորհեցէք նա. եւ անգամ մը մեր նախահարց ի մտնջե. նաւորս ձգած կալուածները, որ յանուն աղքատի շնորհած են, եւ հիմայ աղքատը զրկուած եւ մեծատունք ժառանգորդ հան. դիսացած են, եւ մի միայն դպրոցի սեղանէն

Իրերեւ իրենց ողորմութիւնը սեպելով մաս մը բաժին կը հանեն, անոնք կերպով մը անկէ ալ անմասն հանելու կաշխատին՝ անխնամ եւ անհոգ ձգելով զանոնք : Արդ եթէ ամէն անհատին իւր քսակէն ստակ ելնելով Զմիւռնիոյ դպրոցները խնամուէր, ըստ իս չարաթը անգամ մը դռները պիտի գոցուեր, Աւագ քեզ Հայդ Զմիւռնիոյ, ուսմունքի աւնունը միշտ համբաւով յղացար, բայց միշտ ամուլ եւ անծնունդ ապրեցար, ոյր սակս սուգը եւ լացը քու բոլորտիքդ պիտի պատէ, եւ քու տունդ կոխներու բնակարան պիտի ըսուի, եւ քու շիրմիդ արձանագիրը 'ի յիշատակ ապագայ սերնդոցդ գրուելով այն տառերը պիտի դրոշմուին անոր վրայ, որ է անէծք աստուածային «տուն քոյ իջը աւերակ, զի 'ի կեանս քոյ միշտ վարեցար անխրատ» : Ասոնցմով ալ տակաւին խելքդ գլուխդ չես ժողովեր եւ չես արթնար խորհելու անգամ մը այն դէպքին վրայ, որ ասկէ քսան եւ երկու տարի յառաջ այն յաւիտենական լակին հզօր մատը ձեր հարստութիւնը, ձեր փառքը, ձեր յաջողութիւնը ու ձեր ուրախութիւնը ձեզմէ մերկացուց ու ձեզ անակնկալս 'ի վարձատրութիւն ձեր գոռոյ ամբարտաւանութեանը խոնարհեցուց պատիժի 'ը ներքեւ, որով ձեզ խելարեցուց եւ զրկեց այն ճոխութիւններէն զորոնք, չատ տարիներով ամբարած էիք, նաեւ . . . ասոնց ամէնը մի մոռնաք, ապաշաւելու ճամբան խորհեցէք, գուցէ կրկին զայրոյթ բերէք նոյն հզօր մատին զօրութիւնը շարժելու՝ որ անյաղթելի ոյժ մըն է, որմէ կախում ունի ձեր ապրիւր, ու ձեր մեռնիլը՝ կանգնիլը՝ ու գլորիլը՝ ո՛վ աշխարհիս մարդկային դաշտին «կանանչացած» եւ չորնալու մօտ եղող «ծաղիկներ» :

1867 մայիս 3 Զմիւռնիոյ

Քսան եւ Եթամեայ ծերացեալ
Վարժապետ մը

Փ Ր Կ Ի Զ

Շու աթիտէքի Փրկիչ իեանէլերինի մա թէչէքքիւր իլան իտերիզ :

Նազարէթ աղա Յ . Նամ զաթ	55
Գալայճը հաճի Եօրկի	27
Պէյօղլու գանձանակը	159
Խուսկիտար գանձանակը	190
	434

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԵՆԷ

ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ ՄԱՍՈՒՍ ԹԱՀԻՐԱԹ

29 մայիս 1867, Մանչեսթըր .

Տիւն վէ պու կիւն « Էքզամէնըր Թայմըզտա » կէօրիւէն թէլէկրաֆար :

ԱՄԵՐԻԿԱ

(Աթլանթիկ թէլէկրաֆը իւէ)

Նիւ-Եօրք 24 մայիս, ճիւմա .

Մըսթըր ձօրճ Պէնգըրօֆթ, Պէրլինէ Միւճ-թէմէայի Ամերիգա սէֆիրի թայեին զըլընմըշ տըր :

Նիւ-Եօրք 27 մայիս .

Նիւ-Եօրք զաղէթալարընտա օգուստու զունա կէօրէ, Լիպէրալար մայիս 15ինաէ

Քուէրէթարօնու զապթ իտիպ, Մագսիմիլէն, Մէժիա վէ Միրիմօնու տախի մահպուս իթմիլէր տիր :

Նիւ-Եօրք զաղէթալարը, Իմբէրաթօր Մագսիմիլէն հազրէթլէրինին ախզ ու կիրիթթ օլունտուղունու, սուրէթի զապիլէտէ պիտիրտիքտէն սօնրա, ասաքիր աճլըղա տա-եանմատըղլարընտան, թէսլիմէ մէճպուր օլմուշլար տըր տէրլէր :

ՖՐԱՆՍԱ

Փարիս 25 մայիս, սապահ .

Բրուսիանըն պիւլիք բրէնս վէ բրէնսէսի, տիւն ախլամ պուրաեա եթիշմիլէր տիր, Միւշարիլէհիւմ հազարաթը տէմիր եօլ մէրքէ-զինաէն, ժէնէրալ Բէլլի վէ եապէրի հարպի Իմբէրաթօրի թարաֆընտան գարչըլանմըշլար տըր : Գօնթ Գօլը վէ Բրուսիա սէֆիրի տախի պիզզաթ օրատա պուլունուպ, վէ Իմբէրաթօր թարաֆընտան իրսալ օլունան ֆայթօն-լարա բաքիպէն, քէնտի սէֆիրլէրի ալաեըլ-լա հօթէլէ ինմիլէր տիր :

Բրէնս վէ բրէնսէս պու կիւն հուզու-րու իմբէրաթօրիլէ չըգանագլարտըր :

Ինկիլիզ, Շուէտ, Տանիմարգա վէ Բրու-սիա տօնանմալարը Շէրպուրկտա պէլէնիլլէր :

Տիւն, Գօլլին Վիզթօրիա հազրէթլէրինին մէվլունտու օլտուղունտան, եէվմի մէզպուրա բիայթէն, Ինկիլիզ սէֆարէթ խանէսինտէ պիր զիյաֆէթ քէչիտէ օլունուպ, վէ մէզքիւր զիյաֆէթտէ, Տիւք տը Էտիլպէրկ (էտէն-պուրկ տուգասը) իւէ զըրգ գատար տախի պաշգա Ինկիլիզ միւսաֆիրլէր պուլունմուշ-լար տըր :

Պիւթիւն Ֆրանսըղ վիւքէլասը, վէ Փարիս-տէ պուլունան տիւլէլի էճնէպիլէ սէֆիրլէ-րինէ Մ . Կօլլինին մատամար թարաֆընտան պու կիւն պիր սուարէ վէրլիլէճէք տիր :

Փարիս, 25 մայիս ախլամ .

Սէյլէնտիլինէ նէզարէն Պէլճիգա գրա-լը հազրէթլէրի պու կիւնլէրտէ Շալօն օր-տուսունա պիր վիզիթա իտէճէք տիր :

Փարիս, 27 մայիս .

Էքօք Նամ զաղէթատա պու կիւն շու-վէճիլէ եազըլը տըր, « զանն օղունտուղունա կէօրէ Պէնտէկոստէ եօրթուսունտա իքի իւշ կիւն իչին լօրտ Սթէնլի Փարիս էքսքօզիս-օնունա պիր վիզիթա վիլէճէք տիր » :

Փարիս, 28 մայիս .

Մըսթըր վալիսի հազրէթլէրի յունիս 15 վէ եախօտ 20 տէ պունտա պէլէնիլլէր : Փա-րիստէ 10 կիւն գալաճագ տըր . վէ սէյլէն-տիլինէ նէզարէն, միւշարիլէն բաշա հազ-րէթլէրի վաքօրը Հիւմայուն իւէ պիրլիքտէ Ֆրանսաեա ազիմէթ իթմէլէրի իչին Զաթը Շահանէ թարաֆընտան տալէթ օլունմուշ-լար տըր :

— Հապէշիսթանտէ մահպուս օլան ին. կիլիզլէր իւզէրինէ ալաֆրանկա ապրիլ 2 թարիլինէ գատար խապէրալընապիլմիշ տիր . շէյլէ քի, մէրգուման Ինկիլիզլէր եինէ զէնճիլպէնտ օլարագ Մայտալա գա-լէսինտէ մահպուս պուլունմաղուս օլունալ վէ Իմբէրաթօր թէնտորոս անլէրին հազ-զընտա շիմտիեէ գատար օլան մուամլէլէ թարզընտա հիշ պիր շէյ թէպտիլ իթ-մէմիշ վէ սալը վիլմէսինէ տախի ալա

ու մուտքէ օշէսիտէ կէօրիւլմէ մէքտէ իմիշ Պունլար շիմտի քէնտի քէնտիլէրինէ իյի իսքեաթ օլմուշլար տըր քի, արթըգ գուվլէթտէն մատա հիշ պիր շէյ իւէ գուրթուլամաեաճագլար տըր, վէ պու-թարզ թէտապիրի հարպիեեեե միւրա-ճաաթ օլունտուղու թագտիրտէ, ան-տէն քէնտիլէրէ կէլէճէք ֆէնալըղլարը տախի չէքմէքլիեէ միւնթաղըր պուլուն-մագտա տըրլար :

Պունլարտան պիրիսի շու վէճիլէ իւզ-րէ եազմըշ տըր : « Ինկիլիթէրա տէվլէ-թի պիզիմ հալիմիլէ աշնա տըր, վէ պու-կիւնքի կիւն արթըգ պիզիմ խէլաս օլմա-մըզ թաթլըլըզ իլէ, բէճա իլէ վիճուաէ կէլէմէզ պիր քէյֆիեթթ օլմուշ օլտու-ղունու բէք ալեա պիլմէլի տիր, եա գուվլէթէ միւրաճաաթ օլունմալը վէ եախօտ պիզի պուրատա պրագմալը տըր քի, Էօիւպ կիտէլիմ » :

Պունունլա պերապէր Հապէշիտան մէմալիքի գարընըզ պիր հալտէ պուլուն-նուպ, վէ հէման քեաֆֆէի էեալէթլէ-րինտէ իխթիլալ ալեամէթլէրի միւշահէ-տէ օլունմագտա տըր, Մայտալատան Իմբէրաթօրուն սաքին պուլունտուղու Տէպրա-թապօր շէհրինէ կիտէճէք եօլուն իւզէրինտէ ալա էմիլիեթթ եօգ տուր, վէ պերապէրինտէ խալլիճէ աուամ ալմագ-սըզըն մէզքիւր եօլտան պիւլա թէհիլէ կէչիլէմէզ :

Զաթէն մահպուս պուլունան էվրօ-պալըլարա պու տէֆա պէշ նէֆէր տա-հա սալիր էվրօպալըլար իւվլէ օլունմուշ տուր : Պունլարտան իւշիւ Մ . Մ . Նէ-ժըր Պրանտէյզ վէ Շիլլէր Ալմանեալը տըրլար, Մ . Էսսլէր Մաճառ վէ Մ . Մա-քէրն Ֆրանսըզ տըր . պունլար տիկէր մահպուսլէրին Մայտալաեա կէօնտէրիլ-տիկի էսնատէ իմբէրաթօր թէնտորոսուն խրտմէթինէ կիրմիլէր իտիլիտէ, սօնրա-տան հալլէրինտէն թաճիզ օլարագ ֆիրար իթմէքլիեէ գարար վէրմիլլէր վէ գարարա-լընըն իճրասը կիւնիւնիւն էվլէլիսի ախ-չամը, քէնտի նիսէթլէրի իլէ հէմէֆ-քեար պուլունան Պարտէլ իսմինտէ պի-րիսի զամմաղամըշ օլտուղունտան, տէր ագապ թու թուլուպ, էլլէրինի աեազ-լարընը տէմիլլէ վուրարագ Տէպրա-թա-պօրտա մահպէսէ աթըլմըշլար տըր :

Պիզիմ նուիրակ հայրսուրըլարտան հէնուզ պիր խապէր ալընամմըշ տըր, ֆագաթ ալազ վիլէրիտիտէ, մէրգու-ման էվրօպալըլարըն հալ ու թէճէլիլէ-րինէ ուղըմմասալար ըտը :

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ . ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԱՆԵՍԻՆՅԷ
ԳԵՌՈՂԵԱ ՅՈՂԴՈՒ ԵՈՂԵԱ, ՅՈՔՈՂԱՅ ԱԳՏՈՂԻՆ
ԳԻՄԵՐԻԷ ԳԱՐԵՐՈՂԵԱ ՆԻՍԵՐՈ 1867 :